

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

Analýza výuky miniházené na prvním stupni základních škol v okrese
Frýdek Místek.
Diplomová práce
(magisterská)

Autor: Bc. Martin Pomichálek, Tělesná výchova a sport

Vedoucí práce: Mgr. Jan Bělka, Ph.D.

Olomouc 2021

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Bc. Martin Pomichálek

Název diplomové práce: Analýza výuky miniházené na prvním stupni základních škol v okrese Frýdek Místek.

Pracoviště: Katedra sportu Univerzity Palackého v Olomouci

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jan Bělka, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2021

Abstrakt: Tato diplomová práce se zabývá analýzou názorů učitelů tělesné výchovy 1. stupně základní školy na výuku miniházené a její začlenění do výuky tělesné výchovy v okrese Frýdek-Místek. Cíl práce byl pomocí anketního šetření získat data o výuce miniházené na základních školách. Anketa obsahovala 32 otázek, z toho 7 otázek bylo pro učitele, kteří miniházenou do své výuky nezařazují, 6 otázek bylo pro učitele, kteří miniházenou do své výuky zařazují a 19 otázek bylo pro všechny respondenty společných. Osloveno bylo v okrese Frýdek-Místek celkem 36 škol. Do výzkumného šetření se zapojilo 35 učitelů ze 14 škol. Výsledky šetření ukazují, že 34% respondentů miniházenou do svých hodin tělesné výchovy zahrnují. 83% respondentů zařazuje do výuky i herní činnosti jednotlivce. Mezi herní činnosti jednotlivce, kterým se nejčastěji učitelé věnují, patří přihrávky, střelba a dribling. Mezi důvody, proč miniházenou učitelé nevyučují, patří neznalost přesných pravidel tohoto sportu (70%). Dalšími důvody je nedostek potřebného vybavení (22%) a neznalost tohoto sportu (13%). 94% respondentů by přivítalo možnost zhlédnout ukázkové hodiny miniházené za pomoci placeného profesionála z Českého svazu házené. Získaná data z tohoto anketního šetření chci v budoucnu využít pro užší spolupráci mezi školami a házenkářským klubem Pepíno SKP Frýdek-Místek.

Klíčová slova: házená, miniházená, anketa, mladší školní věk, tělesná výchova

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author' s first name and surname: Martin Pomichálek

Title of the master thesis: Analysis of teaching mini-handball at the first stage of primary school in the Frýdek-Místek district

Department: Department of sport, Faculty of physical culture

Supervisor: Mgr. Jan Bělka, Ph.D.

The year of presentation: 2021

Abstract: This diploma thesis deals with the analysis of teachers' opinions in primary schools and on the teaching of mini-handball and its integration into the teaching of physical education in the district of Frýdek-Místek. The aim of the thesis was to obtain data on the teaching of mini-handball in primary schools by means of a survey. The survey contained 32 questions, of which 7 were for teachers who do not include mini-handball in their teaching, 6 questions were for teachers who include mini-handball in their teaching and 19 questions were common to all respondents. A total of 36 schools in the Frýdek-Místek district were addressed. 35 teachers from 14 schools took part in the research survey. The results of the survey show that 34% of respondents include mini-handball in their physical education classes. 83% of respondents include individuals in their teaching and play activities. The individual's game activities, which are most often practiced by teachers, include passing, shooting and dribbling. Among the reasons why teachers do not teach mini-handball is ignorance of the exact rules of the sport (70%).

Other reasons are the lack of necessary equipment (22%) and ignorance of the sport (13%). 94% of respondents would welcome the opportunity to watch demonstration lessons of mini-handball with the help of a paid professional from the Czech Handball Association. I want to use the data obtained from this survey in the future for closer cooperation between schools and the Pepíno SKP Frýdek-Místek handball club.

Keywords: handball, minihandball, questionnaire, younger school age, physical education

I agree the paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením Mgr. Janem Bělkou, Ph.D., uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30.6.2021

.....

Děkuji Mgr. Janu Bělkovi, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a především za trpělivý přístup při zpracování diplomové práce. Dále děkuji také všem zúčastněným učitelům za vyplnění ankety.

Obsah

1	ÚVOD.....	8
2	PŘEHLED POZNATKŮ	9
2.1.	Charakteristika házené.....	9
2.1.	.....	10
2.2.	Charakteristika miniházené.....	10
2.2.1	Pravidla miniházené	10
2.3.	Miniházená a její výuka na ZŠ.....	11
2.4.	Vzdělávací program základní školy.....	11
2.4.1	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	12
2.4.2	Tělesná výchova v rámcovém vzdělávacím programu	12
2.5.	Školní tělesná výchova	13
2.5.1	Cíle školní tělesné výchovy.....	13
2.5.2	Zásady školní tělesné výchovy.....	14
2.6.	Organizační formy ve školní tělesné výchově	14
2.7.	Vyučovací jednotka	15
2.7.1	Typologie vyučovací jednotky	15
2.7.2	Struktura vyučovací jednotky.....	16
2.8.	Tělesná výchova na 1. stupni ZŠ.....	17
2.9.	Rozdělení lidského věku	17
2.10.	Mladší školní věk	19
2.10.1	Tělesný vývoj v mladším školním věku.....	19
2.10.2	Motorický vývoj v mladším školním věku.....	19
2.10.3	Sociální vývoj v mladším školním věku.....	20
2.10.4	Psychický vývoj	20
2.11.	Kvantitativní výzkum	20
2.12.	Anketa a anketní šetření	21
2.13.	Předvýzkum	22
2.14.	Validita.....	22
3	CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	23
3.1.	Hlavní cíl	23
3.2.	Díličí cíle.....	23
3.3.	Úkoly práce.....	23
3.4.	Výzkumné otázky.....	23
4	METODIKA.....	24
4.1.	Házená v okrese Frýdek-Místek	24

4.2.	Výzkumný soubor	24
4.3.	Anketní šetření	26
4.4.	Postup při sběru dat	27
4.5.	Statistická analýza dat	27
4.6.	Analýza odborné literatury.....	27
5	VÝSLEDKY.....	28
5.1.	Společné otázky.....	28
5.2.	Respondenti, kteří nevyučují miniházenou	32
5.3.	Respondenti, kteří vyučují miniházenou	34
6	DISKUZE	38
7	ZÁVĚRY	40
8	SOUHRN.....	41
9	SUMMARY	42
10	REFERENČNÍ SEZNAM.....	43
11	PŘÍLOHY.....	46

1 ÚVOD

V této diplomové práci jsem se zaměřil na tělesnou výchovu a její výuku na 1. stupni základní školy. Konkrétně tato práce míří na zařazení miniházené do obsahu tělesné výchovy v 3.-5. ročníku ZŠ. Pomocí ankety jsem se učitelů, kteří v těchto ročnících vyučují tělesnou výchovu, dotazoval, zda-li zařazují či naopak nezařazují miniházenou do svých hodin.

Hlavním důvodem, proč jsem si vybral miniházenou jako své téma, je to, že se věnuji házené od svých 11 let a v současnosti se sám věnuji trénování minižáků v klubu Pepino SKP Frýdek-Místek. K házené mě tehdy přivedl můj učitel tělocviku a protože nyní sám pracuji jako učitel tělocviku, tak mě zajímá i výuka miniházené na jiných školách. Sám působím jako šéftrenér frýdecké a místecké školní ligy miniházené.

Házená je všestranná a určitě i dynamická hra. Přírodní pohyby jako je běh, skok, hod a další zvládají již děti v mateřské škole. Přesto není v tělesné výchově běžné, aby se vyučovala házená jako jedna z hlavních her, jak je tomu u fotbalu či florbalu. Hřiště i pravidla se dají upravit dle věku a úrovně dovedností. Házená i miniházená se dají hrát venku i v tělocvičně.

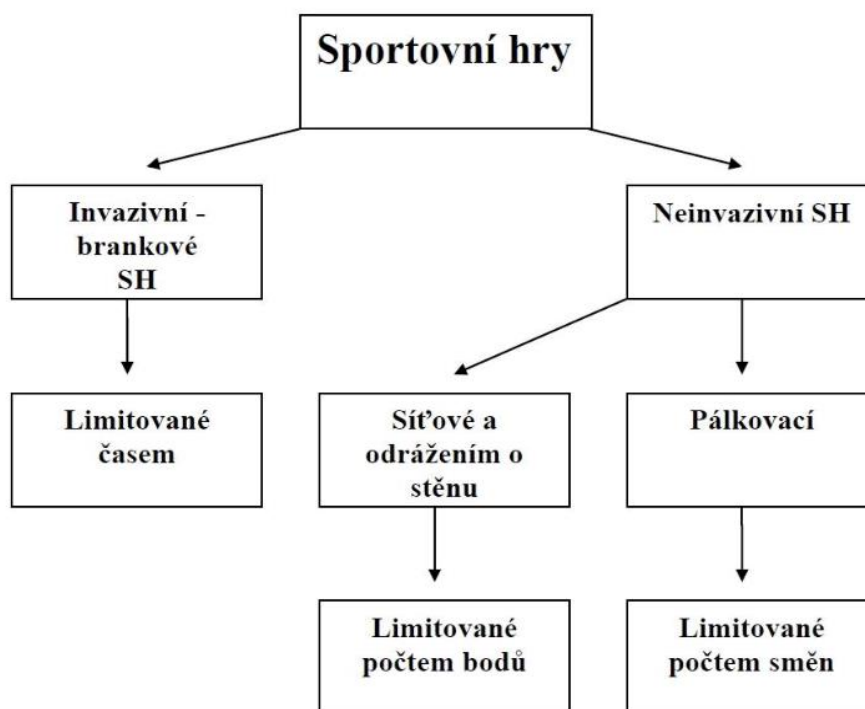
Tato práce byla vytvořena za účelem získání přehledu o výuce miniházené na různých školách v okrese Frýdek-Místek. Nezaměřil jsem se pouze na výuku miniházené, ale i na materiální vybavení škol. Získané informace jsou pro mě stěžejní z několika důvodů a to, abych mohl začít s přípravou školních lig v miniházené, začít dělat po domluvě s klubem Pepino SKP Frýdek-Místek ukázkové hodiny miniházené na školách, kde běžně není zařazována do výuky a za pomoci Českého svazu házené dopomoci k dovybavení škol metodickými brožurami, plakáty a míči.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1. Charakteristika házené

Házená patří mezi kolektivní a invazivní sportovní hry (Obrázek 1). Házená je hra silová, agresivní, dynamická a rychlá. Základ hry tvoří i základní lokomoční pohyby jako je běh, hod a skok. Pro diváka je tato hra atraktivní i svou invazivní povahou, kdy se hráči musí rychle přesouvat z jedné poloviny hrací plochy na druhou. Důležitým rysem je kolektivní charakter hry (Dimkova & Sequeira, 2017). Házená patří mezi jednu z nejtvrdějších her. Tvrdé střety jsou k vidění téměř v každém zápase. V házené je absence chráničů či jiných pomůcek k ochraně hráčů. Je nezbytné, aby hráči byli vybaveni jak rychlostně, tak i silově. Neméně důležitá dovednost je u hráče i vytrvalost. V posledních 10 minutách se většinou rozhoduje o vítězi utkání při vyrovnaném průběhu. Taktické myšlení, koordinace, tvořivá improvizace, týmový duch a předvídatelnost jsou dalšími potřebnými schopnostmi u hráčů a nic z toho by kvalitnímu házenkáři nemělo chybět a žádná z uvedených schopností by se v procesu tréninků neměla opomíjet (Tůma & Tkadlec, 2002).

Obrázek 1. Rozdělení sportovních her (Stibitz 1968)

2.2. Charakteristika miniházené

Dle Černého (2007) je miniházená velmi jednoduchá hra, která je založena na skoku, běhu a hodů. Tyto tři pohyby patří mezi základní lokomoce. Schubert a Späte (2008) uvádí, že je důležité věnovat dětem pozornost, jako u každé hry, jak po celou dobu tréninku, tak i po dobu probíhající hry.

Miniházená patří k míčovým hrám určeným dětem. Tento druh házené hrají dívky i chlapci. Miniházená je určená pro děti na prvním stupni základní školy (6-10 let). Je povoleno hrát ve smíšených družstvech. Miniházená rozvíjí základní koordinační, společenské a motorické schopnosti dětí. Ne méně důležitý je i rozvoj týmového ducha či hry fair play (<http://activities.eurohandball.com/hb4all/minihandball.html>).

2.2.1 Pravidla miniházené

Dle Černého (2007) pravidla miniházené zdůrazňují myšlenku, že větší význam by měl mít samotný prožitek ze hry než konečné skóre. Výchovné působení a radost ze hry je důležité oproti zisku bodů. Pravidla miniházené jsou mírnější oproti obvyklé házené.

Zjednodušená a upravená pravidla miniházené dle Černého (2007):

- Hřiště -

Velikost hřiště lze upravit dle možností tělocvičny, avšak by hřiště nemělo být užší než 13 metrů. Ideální rozměr hřiště je 16x20 metrů.

- Brána -

Rozměr brány na miniházenou je 240 x 170 cm. V případě potřeby lze využít brány velikostně menší či větší. Jako bránu lze využít i žíněnku, matraci, duchnu nebo brány nakreslit na zeď.

- Brankoviště -

Jako čáry brankoviště lze využít půlkruhy, které najdeme na basketbalovém hřišti. Brankoviště může být i rovnoběžně s brankovou čarou ve vzdálenosti 5m od ní. V tomto území se může pohybovat pouze brankář.

- Hrací doba -

Hraje se na poločasy, kdy každý poločas má 10 min. Mezi poločasy je 5-ti minutová přestávka.

- Míč -

Míč je z gumového materiálu a má obvod 46-50 cm.

- Družstvo -

Při hře je na hřišti z jednoho týmu 1 brankář a 4 hráči v poli. Brankář se může aktivně zapojit i do útoku svého týmu. Miniházenou hrají chlapci i dívky společně.

- Driblink -

V rámci pravidel je povolen pouze jednoúderový driblink a tři kroky s držení míče.

2.3. Miniházená a její výuka na ZŠ

Miniházená nebývá příliš zařazována do výuky tělesné výchovy na 1.stupni základních škol. Mezi učiteli tato hra není příliš populární, jelikož často řeší při její výuce didaktické problémy. Mají problém s nácvikem, organizací a časovou náročností této hry. Počet hodin je v rámci tělesné výchovy omezen na dvě hodiny týdně na prvním stupni, a tudíž na miniházenou nezbývá čas.

V mladším školním věku je ovšem důležité dbát na to, že u menších dětí je vhodné činnosti střídát a zařazovat různé pohybové hry. Aby se děti nenudily, měly by být do každé hodiny tělesné výchovy zařazeny různé pohybové hry (Nykodým, 2006).

2.4. Vzdělávací program základní školy

Učitelé tělesné výchovy mají při plánování učiva a vyučovacích jednotek volnost, jelikož v osnovách tělesné výchovy pro ZŠ není přesně definováno základní učivo specializované pro nácvik sportovních her. V 1.- 5. ročníku základní a prohlubující učivo obsahuje herní činnosti nezbytné k řešení herních situací v miniházené. Ve 4. a 5. ročníku je jako prohlubující učivo zahrnuto osvojení si základní herní činnosti a jejich zvládnutí.

2.4.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) je dokument, který je veřejný a průběžně zdokonalován dle zájmů žáků, zkušeností učitelů i potřeb společnosti. Vychází z NVP a je platný od 1.9.2005. Vše povinné a nezbytné v primárním vzdělávání žáků vytyčuje RVP. Specifikuje výstupy, učivo a vzdělávací obsah. Zařazuje průřezová témata a určuje klíčové kompetence. Umožňuje zařazení podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ale i pro žáky nadané či mimořádně nadané (Dvořáková & Engelthalerová, 2017).

Smyslem a cílem vzdělávání je žáky postupně opatřit klíčovými kompetencemi, kterými jsou (Hučínová, 2005):

- pracovní kompetence
- kompetence k učení
- občanské kompetence
- kompetence k řešení problémů
- komunikativní kompetence
- personální a sociální kompetence.

2.4.2 Tělesná výchova v rámcovém vzdělávacím programu

V RVP se celkem nachází deset vzdělávacích oblastí. Do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví patří spolu s Tělesnou výchovou i Výchova ke zdraví. Podpora zdraví je prioritou vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Slouží i k poznání svého těla žáky, porozumění problémům spojených s nemocí či poškození zdraví a pochopení hodnoty a ochrany zdraví. Rozvíjeli fyzickou zdatnost a tím zlepšili i svou duševní pohodu, která je pro životní vývoj důležitá (MŠMT, 2021).

Očekávané výstupy

žák:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci (MŠMT, 2021).

2.5. Školní tělesná výchova

Tělesná výchova je považována za „cílevědomou výchovnou a vzdělávací činnost působící na tělesný a pohybový vývoj člověka, upevňování jeho zdraví, zvyšování tělesné zdatnosti a pohybové výkonnosti, na získání základního teoretického a praktického tělovýchovného vzdělání, na utváření trvalého vztahu člověka k pohybové aktivitě“ (Vilímová, 2009, 12). Dle Vašíčkové (2016) lze tělesnou výchovu definovat jako školní předmět, který působí na zdraví dětí a později v čase i na dospělé.

2.5.1 Cíle školní tělesné výchovy

Školní tělesná výchova by měla realizovat zásadní cíle. U žáků „stimulovat a v souladu s vývojovými zákonitostmi i individuálními zvláštnostmi rozvíjet: biopsychosociálně účinný celoživotní pohybový režim, zdravotní prevenci, pohybové schopnosti, dovednosti a vědomosti, osobní vlastnosti a pozitivní postoj žáků k pohybové činnosti“ (Fialová & Rychtecký, 2000, 33).

Dle Vilímové (2002) se cíle školní tělesné výchovy dělí do třech základních kategorií:

1. Vzdělávací cíle

- A. Informativní - poznatky z tělesné kultury, zásady zdravého životního stylu, základní pohybové dovednosti a návyky, osvojené postupy a metody tělesného zdokonalování, osvojení činností z atletiky, plavání, turistiky, lyžování, gymnastiky,...
- B. Formativní - rozvinuté základní pohybové schopnosti, kvalitní pohybový projev a dále sensorické a intelektové schopnosti.

2. Výchovné

- A. Všeobecné - estetické prožívání, kladné charakterové vlastnosti, kladné morální vlastnosti, tvořivé schopnosti, ochrana životního prostředí a kladný vztah k přírodě.
- B. Specifické - zájem o sport a tělovýchovu, tělesný rozvoj, funkční rozvoj, trvale kladný postoj k pohybové činnosti.

3. Zdravotní cíle

- A. Kompenzační - obnova duševních sil, vyrovnání jednostranné zátěže, obnovení pozornosti žáka.
- B. Hygienické - potřeba zdravého životního stylu, hygienické návyky.

2.5.2 Zásady školní tělesné výchovy

„Didaktické zásady můžeme definovat jako obecné požadavky, které v souladu s cíly výchovy a zákonitostmi vyučovacího procesu určují charakter vyučování a ovlivňují přímo i nepřímo jeho efektivitu" (Hošková & Matoušová, 2010, 14).

- Zásada uvědomělosti a aktivity
- Zásada názornosti
- Zásada soustavnosti
- Zásada přiměřenosti
- Zásada trvalosti
- Zásada posloupnosti

Respektování těchto zásad poskytuje učiteli cílevědomou úspěšnou činnost – vytyčení správných cílů, metod a forem a volbu optimálních prostředků (Hošková & Matoušová, 2010).

2.6. Organizační formy ve školní tělesné výchově

Organizační formy lze chápat jako „vnější uspořádání organizačních a didaktických podmínek vyučování, v nichž se realizuje výchovně vzdělávací proces“ (Rychtecký & Fialová, 2000, 138).

Dělení organizačních forem dle Rychteckého a Fialové (2000) do následujících skupin pohybových činností:

- C. Povinné - vyučovací jednotka, zdravotní tělesná výchova, výchova v přírodě atd.
- D. Nepovinné - nepovinné a volitelné předměty- činnosti nabízené školou
- E. Doplnkové - pohybově rekreační přestávky, cvičení v hodinách jiných předmětů, rekreační cvičení
- F. Zájmové - výlety, zájezdy, školní sportovní kluby, zájmové kroužky

2.7. Vyučovací jednotka

Vyučovací jednotka je „relativně stabilně uspořádaný systém hlavních faktorů výchovně vzdělávacího procesu a jejich vzájemných vztahů, determinovaný obsahem a cílem učiva, prostorem, kde je uskutečňován, časem, v němž je realizován, psychickou i fyzickou úrovní žáků, zkušenostmi a předpoklady učitele a řadou dalších didaktických skutečností“ (Rychtecký & Fialová, 2000, 139).

Ve škole trvá vyučovací jednotka zpravidla 45 minut. Často se ale můžeme na víceletých gymnáziích a základních školách setkat s dvěma po sobě jdoucími vyučovacími hodinami. Dle Hrabince (2017) mají vyučovací jednotky za cíl ve školní tělesné výchově přispět k dosažení cílu školní tělesné výchovy a edukačnímu procesu školy.

2.7.1 Typologie vyučovacích jednotek

Ve školní tělesné výchově se jednotlivé typy vyučovacích jednotek od sebe liší obsahem i svým zaměřením (Fialová & Rychtecký, 2000).

Dle Fialové (2010) lze vyučovací jednotky rozdělit dle následujících kritérií:

1. z hlediska hlavních složek výchovně vzdělávacího procesu:

- motivační - vzbuzení a prohloubení zájmu o dané aktivity,...
- diagnostické - kontrola, dosažení pokroků,...
- fixační - upevnění a osvojení dříve nabytých dovedností,...
- expoziční - seznamují žáky s učivem, umožňují nácvik

2. obsahové zaměření:

- úpolové
- herní
- gymnastické

- atletické
- kondiční
- netradiční aj.

3. tématická četnost zařazených sportů:

- smíšené
- monotematické

4. pohlaví:

- dívčí
- chlapecké
- koedukované

5. internacionality:

- povinnou tělesnou výchovu
- zdravotní
- nepovinnou

6. základní zaměření:

- soutěžní
- kondiční
- rekreačně orientované
- kontrolní
- nácvikové

2.7.2 Struktura vyučovací jednotky

Nejčastější členění vyučovací jednotky je na 3 a více částí, avšak v odborné literatuře se můžeme setkat s více variantami členění. Vilímová (2009) člení vyučovací jednotku takto:

- Úvodní část – organizace, sdělení obsahu hodiny, příprava organismu na zvýšenou tělesnou zátěž
- Průpravná část – kvalitní rozcvičení a příprava organismu na část hlavní

- Hlavní část – nejdelší část hodiny, kde se věnujeme činnostem, které chceme rozvíjet a zdokonalovat
- Závěrečná část – zklidnění organismu, relaxace a zhodnocení hodiny

2.8. Tělesná výchova na 1. stupni ZŠ

Tělesná kultura je základem pro tělesnou výchovu. Tělesná kultura je dominujícím pojmem a je speciální sférou mnohostranné lidské činnosti. Každý člověk svou osobnost buduje a formuje po mnoha stránkách- biologická, mezilidské vztahy a sociální stránka osobnosti. Pohybový a tělesný vývoj a životní styl souvisí se zdravím člověka. Tělesnou kulturu tvoří složky tělesná výchova, tělocvičná rekreace a sport.

S pojmem tělesná výchova jako označením předmětu na školách se setkáváme až od roku 1922 (do té doby označován jako tělocvik). „Tělesná výchova je pedagogický proces, v němž se využívá jako hlavního prostředku tělesných cvičení, sloužících k všestrannému zdokonalování člověka a k rozvoji jeho osobnosti.“ Základní cíle tělesné výchovy jsou vzdělávací, výchovné a zdravotní (Klimtová, 2005, 7 – 10).

V roce 1990 byly definovány cíle tělesné výchovy (Mužík & Krejčí, 1997):

- „cílem nové tělesné výchovy je šťastný člověk mající prožitek z pohybu a komunikace v pohybu,
- správně chápaná pohybová činnost směřuje vždy ke zdraví člověka,
- pohybová činnost musí být součástí denního života každého člověka a pomáhat mu žít šťastně a radostně“.

V dětech mají tyto cíle rozvíjet radost a lásku ke sportu i podporovat zdraví dětí. Pokud se zdraví člověka zanedbá v dětském věku, tak v dospělosti mohou očekávat velké zdravotní problémy.

2.9. Rozdělení lidského věku

Dle Riegerové, Přidalové a Ulrichové (2006), které se zabývají rozdělením lidského věku, neexistují přesné hranice vymezující určité období. Veškeré údaje o trvání a délce jednotlivých životních období jsou tedy informativní a přibližné.

Riegerová, Přidalová a Ulbrichová (2006) lidský věk rozdělují na:

- První dětství – Infans I (končí v 7 letech po prořezání M1)
  1. novorozenec (28 dní)
  2. kojeneček (12 měsíců)
  3. batole (1 rok až 3 roky)
  4. předškolní věk (od 4 do 6-7 let)

- Druhé dětství– Infans II (končí ve 14-15 letech do prořezání M2)
  1. mladší školní věk - prepubescence (od 6-7 do 11 let)
  2. starší školní věk – puberta (od 11-15 let)

- Dospělost – dorostenecký věk Juvenis (od 15-18 let)
  1. plná dospělost (do 30 let)
  2. zralost (do 45 let)
  3. střední věk (do 60 let)
  4. stárumí (do 75 let)
  5. stáří (do 90 let)
  6. kmetský věk (nad 90 let)

Jansa et al. (2007) dělí celý lidský věk na tři základní období:

- Integrační, tj. období mládí **0-20 let**
  1. dětství (0-11 let)
    - a. předškolní období (0-6 let)
    - b. mladší školní věk (6-11 let)
  2. dorostové (11-20 let)
    - a. puberta (11-15let)
    - b. adolescence (15-20 let)

- Kulminační, tj. dospělost (**20-60 let**)
  1. 1. období 20-30)

2. 2. období (30-45)
  3. 3. období (45-60)
- Involuční, tj. stáří **60 a více let**

2.10. Mladší školní věk

Mladší školní věk je dle Špaňhelové (2008) vymezen začátkem školní docházky až po začátek psychického a tělesného dospívání, tedy zhruba do jedenácti let. Ve většině případů je to období, kdy děti chodí na 1. stupeň ZŠ (1.-5. třída). Dle Langmeiera a Krejčířové (1998) značíme tuto fázi jako období od 6-7 let do 11-12 let, kdy nastávají první známky pohlavního dospívání. V literatuře lze najít i jiné názvy pro toto období. Vágnerová (2000) školní věk rozděluje na tři fáze: raný školní věk (6-7 let do 8-9 let), střední školní věk (8-9 let do 11-12 let) a starší školní věk (11-12 let do přibližně 15-ti let). Dle Čačky (1994) lze toto období dělit podobně - období školního věku na dětství a prepubertu (7-12 let) a pubertu (13-15 let).

2.10.1 Tělesný vývoj v mladším školním věku

Dle Dovalila (1992) je vyznačován stejnoměrným zvyšováním hmotnosti, výšky a klidným vývojem. Růst do výšky probíhá pozvolně a to zhruba o 6-8 cm za rok (Kouba, 1995). Rychtecký a Fialová (2002); Riegerová, Přidalová a Ulrichová (2006) doplňují, že směrem k pozdějším fázím věku člověka se rychlost růstu do výšky snižuje. V tomto věku se i plynule rozvíjejí všechny orgány. Se zvyšováním hmotnosti i výšky se rovnoměrně mění plíce, krevní oběh i další orgány (Dovalil et al. 2002). Kloubní spojení jsou velmi měkká a pružná. Osifikace kostí pokračuje. Ke vzniku svalových disbalancí může přispívat sezení ve škole a snížená pohybová aktivita (Rychtecký & Fialová, 2002). Dle Periče et al. (2012) je člověk schopen koordinačně náročnějších pohybů díky vývoji mozku, který je již před začátkem tohoto období v podstatě ukončen.

2.10.2 Motorický vývoj v mladším školním věku

Dle Periče et al. (2012) je období 8 až 12 roků života nazýváno „zlatým věkem motoriky“ a je pokládáno za nejvhodnější období pro motorický rozvoj. Na začátku tohoto období se

u složitějších koordinačních pohybů vyskytují problémy. Na konci mladšího školního věku už děti zvládají i koordinačně náročnější úkoly. Mladší školní věk je období kdy se z hlediska motorického vývoje označuje dle Periče et al. (2012) bezprostřední a vysokou pohybovou aktivitou. Děti nové pohybové dovednosti zvládají snadno a rychle. Učí se nápodobou (imitační učení), ale rychle jej zapomínají bez častého opakování. Mezi chlapci a děvčaty v tomto věku nejsou značné rozdíly (Mendrek & Novotná, 2007).

2.10.3 Sociální vývoj v mladším školním věku

Rychtecká a Fialová (1998); Perič et al. (2012) dělí sociální vývoj na dvě období. Období spojené se začátkem školní docházky a období kritičnosti. Dle Periče et al. (2012) je nástup do školy spojen s postupným obdobím socializace. Mezi dětmi vznikají přátelské vztahy. Konec období mladšího školního věku se vyznačuje fází kritičnosti při posuzování podnětů a jevů ze sociálního prostředí jako je škola i rodina či zájmový kroužek (Perič et al., 2012).

2.10.4 Psychický vývoj

Významnou roli v oblasti psychiky u dítěte hraje vstup do školy. Ve škole dochází k formování zájmů a má i vliv na myšlení (Vilímová, 2002). Dle Periče (2008) dochází k rozvoji představivosti, paměti a příbytku nových vědomostí. Pro děti v tomto období je typická přelétavost v pozornosti a výběrovost (Rychtecký & Fialová 2002). Perič (2012) toto tvrzení potvrzuje a doplňuje, že dítě kvůli slabě vyvinuté vůli nedokáže sledovat dlouhodobý cíl. Dítě se přestává soustředit po 4 až 5 minutách, poté začíná být roztěkané a utlumené. Monotónní a stereotypní činnosti proto není vhodné do výuky zařazovat (Vilímová 2002).

2.11. Kvantitativní výzkum

Dle Sociologické encyklopedie (2020) lze za metody výzkumu považovat postupy, možnosti, návody a postupy k získání i zpracování sociologických poznatků. U získaných informací pak závisí kvalita na skutečnosti, zda-li byly použity objektivní metody výzkumu a zda-li byly použity přiměřeně k dané situaci. Pozorování, experiment a dotazování patří mezi primární metody kvantitativního výzkumu (Surynek, Komárková, & Kašpárková, 2001).

K získání výzkumných dat je za nejčastěji aplikovanou metodou pokládáno dotazování. Metoda dotazování je založena na sběru informací od respondentů (dotazovaných) na základě odpovědí v písemně předložených otázkách nebo v rozhovorech (Průcha, 2014).

Reichel (2009) upřesňuje, že kladení otázek je podstatou dotazování. Kladení otázek může probíhat na základě nepřímé či přímé komunikace s respondentem.

Základní formy dotazování (Parasuraman, Grewal, & Krishnan, 2007; Surynek et al., 2001):

- neosobní - zprostředkovaný médii
- osobní - přímý kontakt tazatele a respondenta
- telefonické - hlasový kontakt mezi tazatelem a respondentem
- písemné - respondentovi je zaslán tištěný papír
- internetové nebo webové - realizace pomocí internetu

2.12. Anketa a anketní šetření

V literatuře se vyskytují různé definice, které se týkají této výzkumné metody. Obecně se jedná o šetření a hledání informací, jenž nám mohou pomoci na určitý problém odpovědět (Boudon, Besnard, Cherkaoui, & Lécuyer, 2004).

Anketu bychom v širokém pojetí mohli považovat jako každé dotazování za pomoci standardizovaných technik (Maříková 1996). Anketu jako metodu sběru informací u nás v užším smyslu můžeme považovat za sběr informací, který je volnějším a není tolik podřízen pravidlům jako jiné metody výzkumu (např. rozhovor, dotazník apod.) a provádí se v praxi z velké části volným dotazováním (Reichel 2009).

Anketa má jako i další výzkumné metody své výhody a nevýhody.

Za výhody považujeme:

- zasažení většího počtu respondentů,
- finanční nenáročnost,
- časová nenáročnost,
- rychlá a jednoduchá administrace,
- získání značného množství dat,
- anonymita respondentů (Skutil, 2011)

Za nevýhody považujeme:

- nižší návratnost,

- možnost žádoucím směrem zkreslit odpovědi,
- zmenšená kontrola kdo anketu skutečně vyplnil,
- nemožnost kontroly rušivých podmínek i vlivů (Skutil, 2011).

2.13. Předvýzkum

Dle Gavory (2000) je cílem předvýzkumu zjistit, zda-li a jak výzkumný nástroj funguje. Předvýzkum se realizuje na malém souboru lidí. Předvýzkum by nám měl zodpovědět tyto otázky:

- srozumitelnost zadaných pokynů pro zkoumané osoby
- srozumitelnost otázek výzkumného nástroje (interview, didaktický test, dotazník)
- ochotu zapojení se osob do výzkumu a používání výzkumného nástroje (např. dotazník)
- možnost správného vyhodnocení sesbíraných údajů

Předvýzkum umožní provést malé úpravy u výzkumného souboru nebo v hypotézách. To znamená, že jednotlivé etapy výzkumu se ovlivňují (i zpětně) a nejsou přísně sekvenčně dané. Pokud jsou ovšem již data pro výzkum sesbírána, nedá se nic už dělat s výběrem osob ani hypotézami.

2.14. Validita

Validní měření znamená platné měření, to je měření, které skutečně měří to, co jsme měřit zamýšleli. Zabývat se validitou znamená podle Dle Gavory (2000) zabývat se validitou, řešit otázku zda daný nástroj má (výzkumný nebo evaluační) schopnost zjišťovat to, co zjišťovat má.

3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

3.1. Hlavní cíl

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat výuku miniházené v 3. - 5. ročníku na 1. stupni ZŠ v okrese Frýdek-Místek z pohledu učitelů.

3.2. Dílčí cíle

- Připravit anketní otázky
- Provést pretest
- Upravit anketu do finální podoby
- Zjistit kontakty na učitele
- Provést anketní šetření
- Analyzovat získaná data

3.3. Úkoly práce

- analýza odborné literatury

3.4. Výzkumné otázky

1. Zařazují učitelé tělesné výchovy miniházenou do výuky?
2. Z jakých důvodů učitelé miniházenou nevyučují?
3. Mají školy vhodné prostory k výuce miniházené?
4. Mají učitelé zájem o shlédnutí ukázkové hodiny miniházené od profesionála z Českého svazu házené?

4 METODIKA

4.1. Házená v okrese Frýdek-Místek

Do okresu Frýdek-Místek spadají 4 města a 68 obcí. Jediným oddílem, kde se hraje nejvyšší mužská házenkářská liga STRABAG RAIL EXTRALIGA, je oddíl Pepino SKP Frýdek-Místek.

K současnému stavu má oddíl Pepino SKP Frýdek-Místek od minižáků k dospělé složce 290 členů. Oddíl nemá ženskou složku.

Na základních školách ve Frýdku-Místku se organizují i dvě školní ligy v miniházené pro 1. stupeň. Jedná se o frýdeckou školní ligu a místeckou školní ligu.

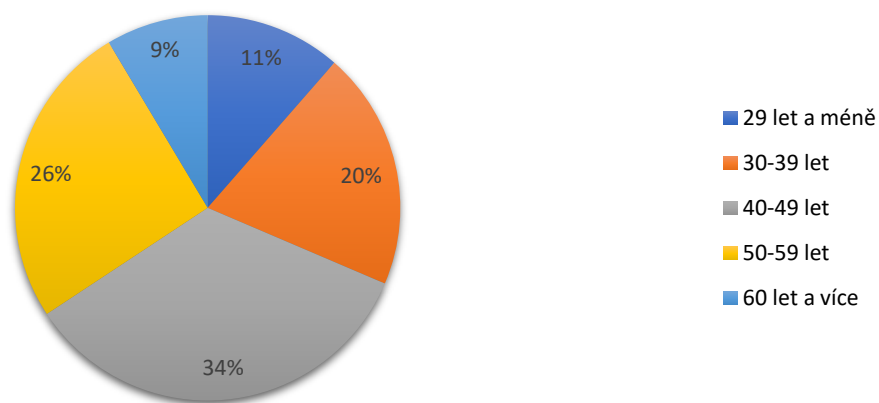
4.2. Výzkumný soubor

Základní soubor pro výzkum byl tvořen učiteli tělesné výchovy v 3.-5. ročníku základní školy. Pro výzkumné šetření byly vybrány základní školy v okrese Frýdek-Místek. Výzkumné šetření proběhlo v únoru tohoto roku. Učitelé byli seznámeni s účelem výzkumu. Učitelé byli ubezpečeni o anonymitě ankety.

Ze 14 škol, které se zapojily do anketního šetření, vyplnilo anketu 35 ze 72 učitelů. 48,6% byla tedy návratnost ankety od učitelů. Z celkového počtu 35 učitelů zapojených do anketního šetření bylo 7 (20%) mužů a 28 (80%) žen.

Více než třetinu (34%) tvořili respondenti ve věku 40 až 49 let. Druhá nejpočetnější skupina respondentů byla ve věku 50 až 59 let (26%). Následovala je skupina respondentů ve věku 30 až 39 let (20%) (Obrázek 1).

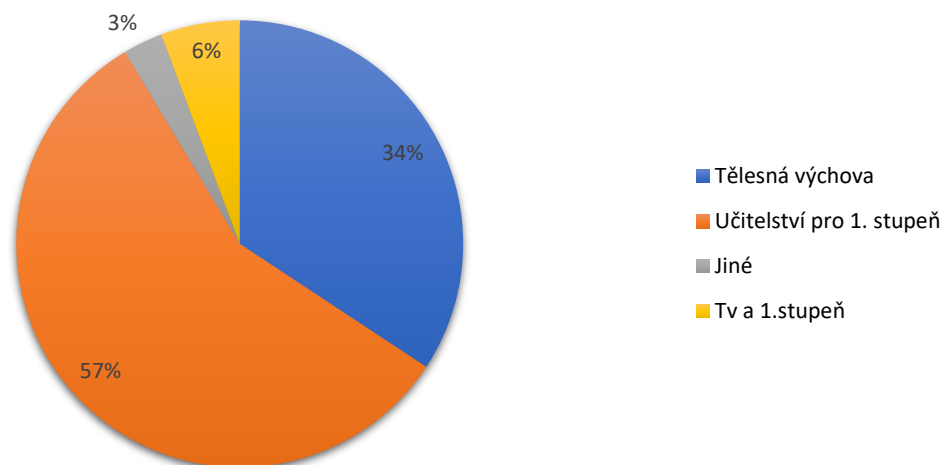

Obrázek 1. Věk respondentů.

Z oslovených 36 základních škol se zapojilo celkem 14 škol (39%).

Nejčastější aprobací respondentů bylo „učitelství pro 1. stupeň“ (57%), dále „učitelství tělesné výchovy“ (34%), 6% respondentů má aprobaci „tělesná výchova“ i „učitelství pro 1. stupeň“ a 3% mají aprobaci jinou než zaměřenou na tělesnou výchovu či učitelství 1. stupně (Obrázek 2).

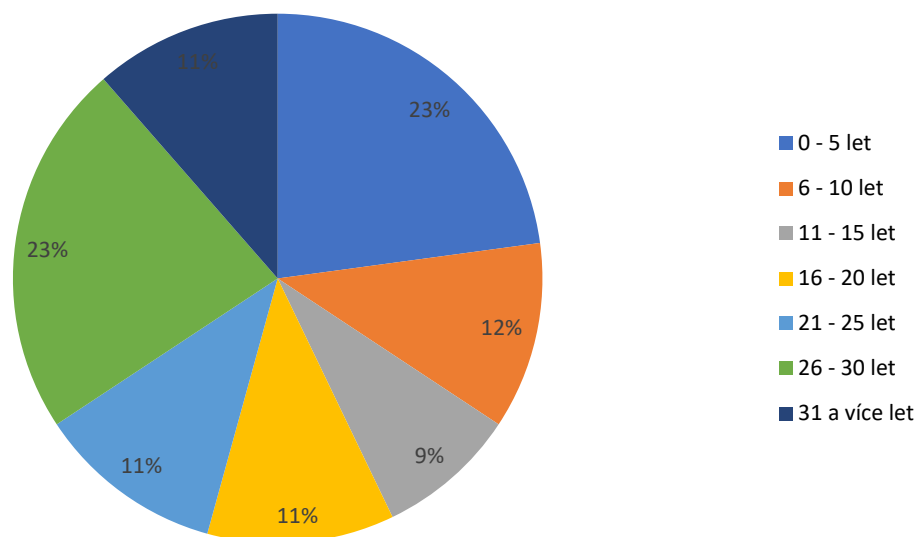

Obrázek 2. Aprobace respondentů.

Respondenti uváděli i ročníky ve kterých tělesnou výchovu vyučují. U 3. ročníku bylo zaznamenáno 14 označení, 4. ročník označilo 18 respondentů a 5. ročník byl označen 16-ti

respondenty. Z těchto odpovědí vyplývá, že 26% respondentů vyučuje tělesnou výchovu ve více třídách.

Nejvíce respondentů má pedagogickou praxi s výukou tělesné výchovy (TV) má shodně 23% v délce 0 až 5 let a 26 až 30 let (Obrázek 3).

Obrázek 3. Délka pedagogické praxe s výukou tělesné výchovy.

4.3. Anketní šetření

Jako hlavní metoda výzkumu byla použita anketa. Pomocí ankety bylo možno získat od většího počtu respondentů potřebné informace.

Anketa byla složena z tří částí. Obecná data zjišťovala první část ankety. Tyto data zjišťovala bližší informace o respondentovi jako je pohlaví, věk, délka praxe, aprobace, ročník, ve kterém respondent vyučuje TV a délku pedagogické praxe s výukou TV. Druhá část ankety byla rozdělena pro respondenty, kteří miniházenou vyučují a na respondenty, kteří miniházenou nevyučují. Třetí část ankety zjišťovala materiální vybavení, prostorové možnosti či zájem o ukázkové hodiny miniházené.

Druhá část ankety obsahovala 6 otázek pro respondenty kteří miniházenou vyučují a 7 otázek pro respondenty, kteří miniházenou nevyučují.

Anketa byla složena z uzavřených otázek, polouzavřených otázek i otázek otevřených.

Anketa byla z důvodu větší objektivity anonymní. Odhadovaný čas vyplnění ankety byl 5 minut. Kompletní anketa i s úvodem je uvedena v příloze.

Před samotným rozesláním vytvořené ankety proběhl pretest (předvýzkum). Anketa byla poslána 7 vybraným učitelům tělesné výchovy. Cílem pretestu bylo ověřit srozumitelnost pro respondenty, správnost formulace otázek a časovou náročnost vyplnění. Na základě připomínek jsem otázky přeformuloval a finální verzi rozeslal na vybrané základní školy v okrese Frýdek-Místek.

4.4. Postup při sběru dat

Pomocí Google Forms byla anketa zpracována do elektronické podoby. Pomocí emailu jsem oslovil jednotlivé školy. Email obsahoval příslušný odkaz na webové stránky ankety, instrukce k vyplnění ankety, informaci pro koho je anketa určena a poučení o anonymitě respondentů. Anketa byla rozeslána 36 vybraným základním školám v okrese Frýdek-Místek. Na sběr dat byl vymezen čas 1. měsíce tj. 8. 3. 2021 až 8. 4. 2021. Za tuto dobu se mi vrátilo kompletně vyplněných 35 odpovědí ze 14 škol.

4.5. Statistická analýza dat

Pomocí softwaru Microsoft Office Excel 2019 a webové aplikace Google Forms byla získaná data ankety zpracována. Při zpracování dat byla použita deskriptivní statistika (procentuální vyjádření hodnot). Data byla pro přehlednější zpracování vyjádřena v grafech.

4.6. Analýza odborné literatury

Analyzované dokumenty, ze kterých jsem v práci vycházel byly písemného charakteru. Dokumenty byly především charakteru sekundárního (internet, knihy, časopisy a jiné). K zisku teoretických poznatků jsem čerpal z následujících zdrojů:

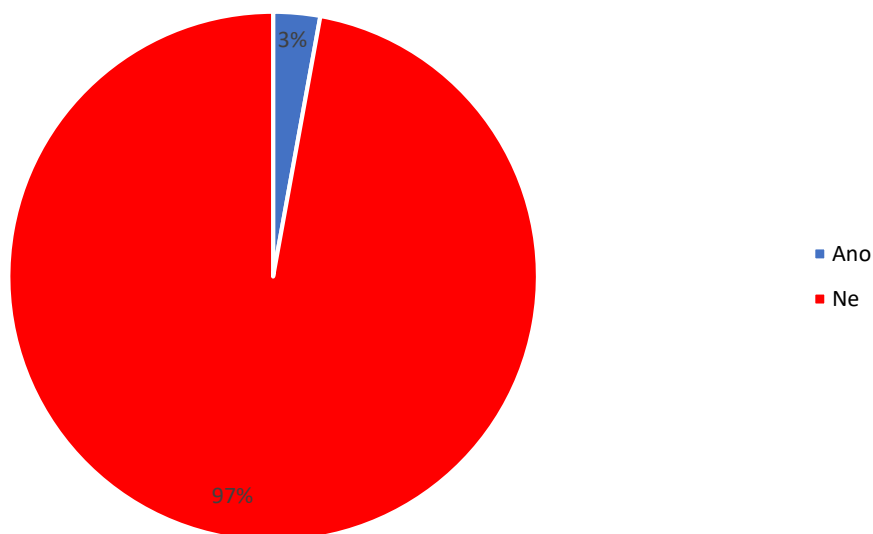
- Elektronické informační databáze Univerzity Palackého,
- Vědecká knihovna v Olomouci,
- Ústřední knihovna Univerzity Palackého a její pobočka Fakulty tělesné kultury.

5 VÝSLEDKY

5.1. Společné otázky

Při dotazování, zda-li se učitelé při studiu na VŠ s miniházenou setkali odpovědělo 6 (17%) respondentů kladně.

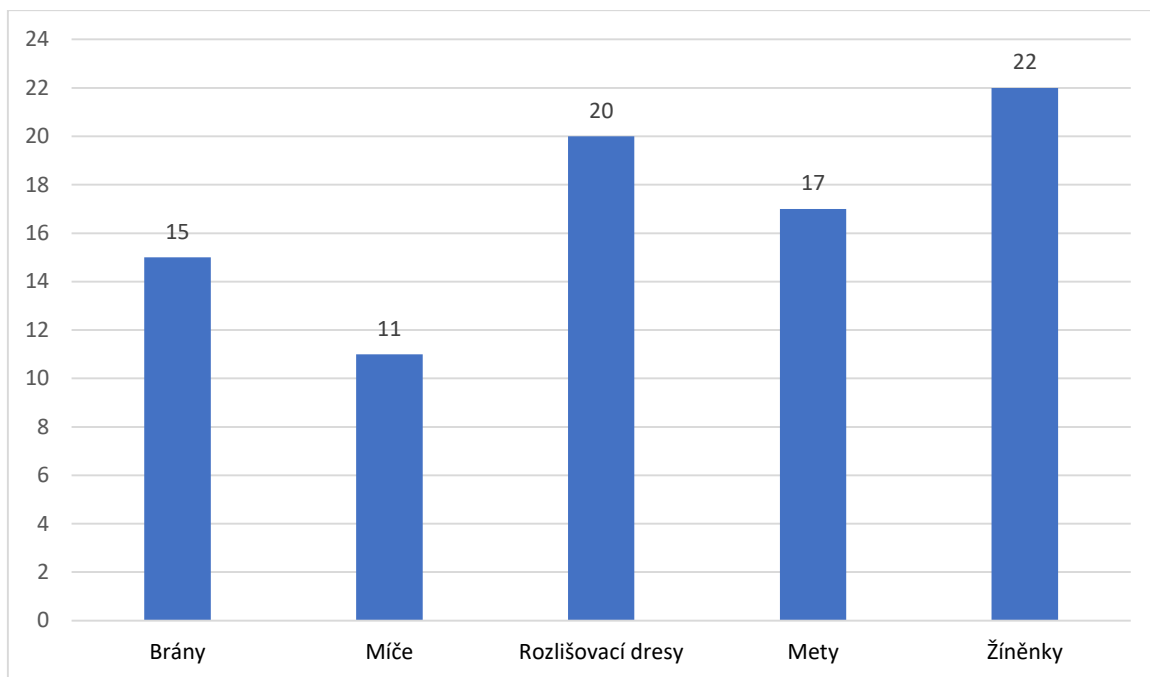
Zkušenosti jako aktivní hráči házené mají pouze 3% respondentů (Obrázek 4).

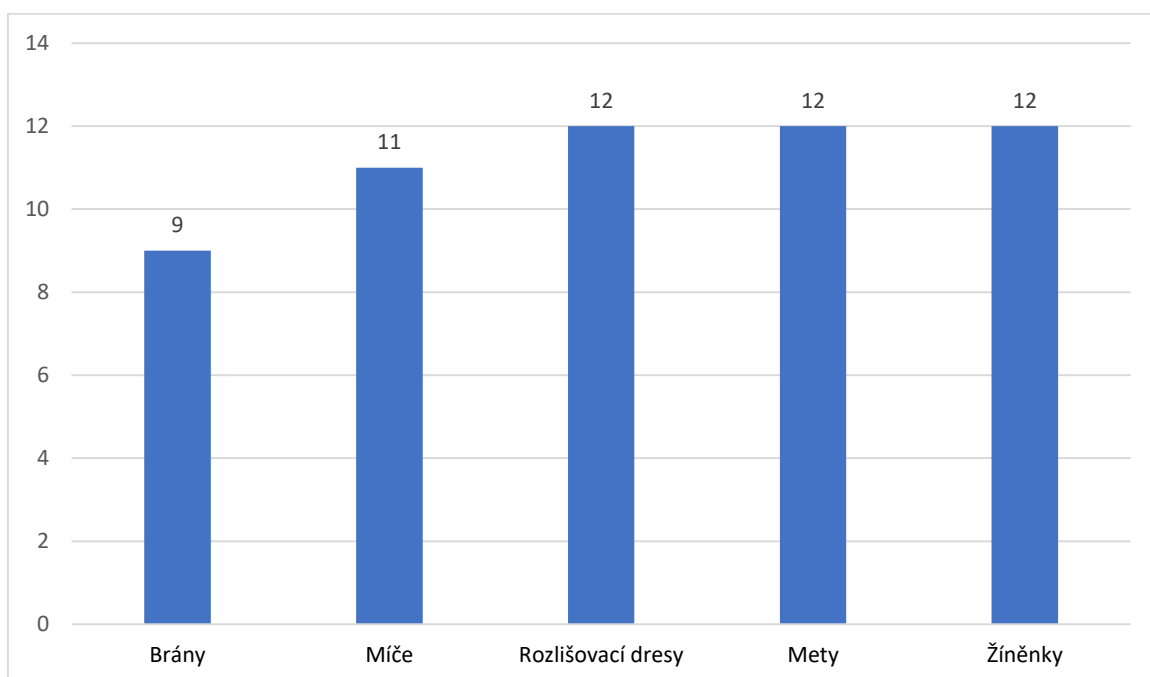
Obrázek 4. Aktivní hráči házené.

Otázka na materiální vybavení učitelů, kteří házenou nevyučují (Obrázek 5) ukazuje, že minimálně 65% respondentů má k dispozici brány, rozlišovací dresy, mety a žíněny. Míče ovšem má pouze 48% respondentů.

Otázka na materiální vybavení učitelů, kteří házenou vyučují (Obrázek 6) ukazuje na lepší vybavenost oproti učitelům, kteří miniházenou nevyučují. Brány má k dispozici 75% učitelů, brány lze ovšem nahradit žíněnkou opřenu o zeď a žíněnku má 100% respondentů. Dresy a mety má k dispozici 100% respondentů. Míče na miniházenou nemá k dispozici 8% respondentů. Dle mého názoru lze míče určené na miniházenou nahradit míči podobné velikosti.

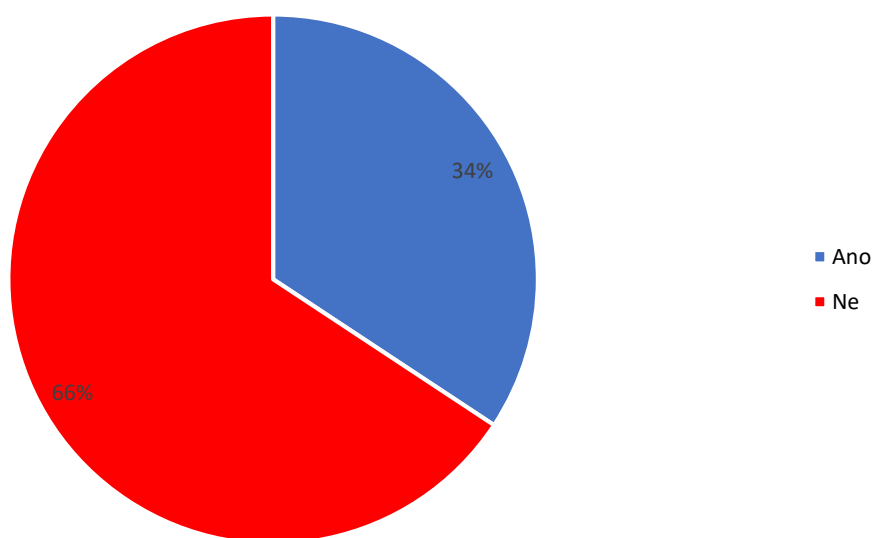

Obrázek 5. Materiální vybavení učitelů, kteří miniházenou nevyučují.

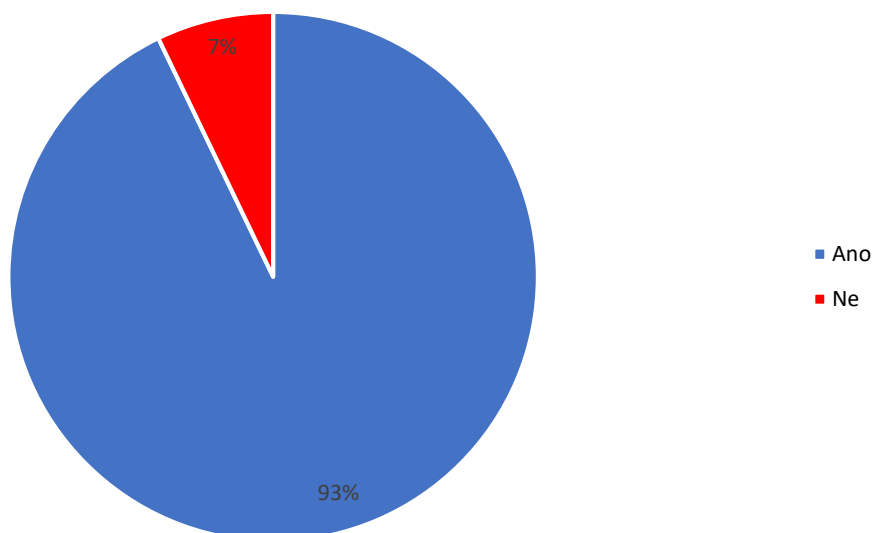
Obrázek 6. Materiální vybavení učitelů, kteří miniházenou vyučují.

Na otázku zda „Vyučujete miniházenou v TV?“ odpovědělo kladně 34% respondentů. Miniházenou tedy nevyučuje 66% respondentů (Obrázek 7).

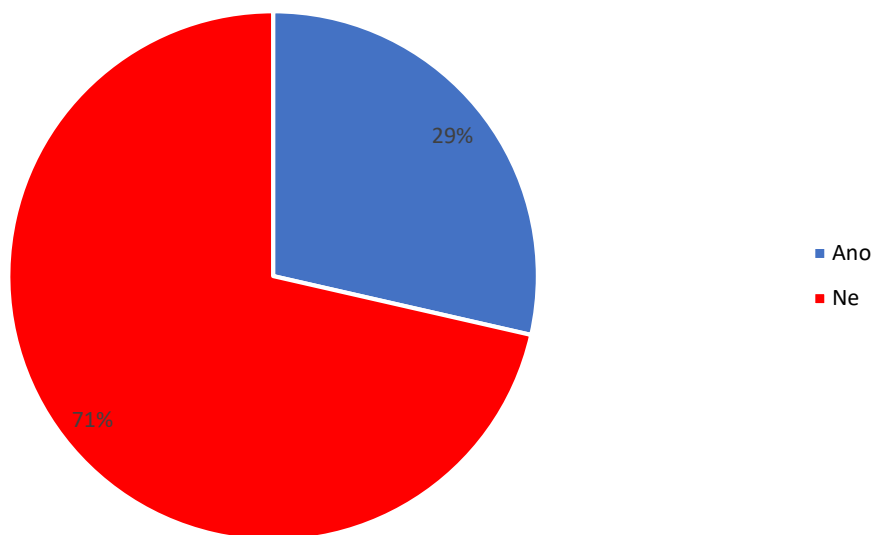
Obrázek 7. Výuka miniházené v TV.

Dostatečně velké prostory k výuce miniházené má 93% škol. Z celkového počtu 14 škol je tedy 13 škol s dostatečně velkým prostorem k výuce miniházené (Obrázek 8).

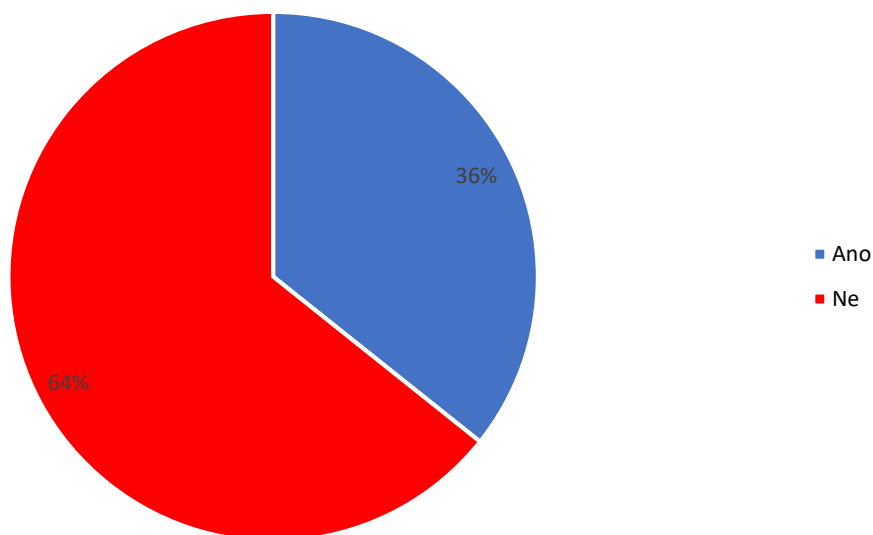

Obrázek 8. Dostatečně velké prostory k výuce miniházené na školách.

Na 29% škol je sportovní kroužek zaměřený na miniházenou (Obrázek 9). Turnajů v miniházené se zúčastňuje 36% škol (Obrázek10).

Obrázek 9. Sportovní kroužek zaměřený na miniházenou.

Obrázek 10. Účast škol na turnajích miniházené.

Placeného profesionála z Českého svazu házené by na ukázkovou hodinu miniházené přivítala drtivá většina respondentů (94%).

Na otázku otevřeného typu „Co by se podle Vás mohlo udělat pro větší propagaci miniházené?“ Odpověděli respondenti následovně (výběr nejvíce komplexních a nejvíce zajímavých odpovědí):

- „Větší republikový úspěch mužského týmu, házenkářská celodenní akce spojená s nábořem“.
- „Předváděcí hodina s vysvětlením pravidel“.
- „Názorné ukázky hodin miniházené“.
- „Vytvoření instruktážních videí, kde by byla hra předvedena, vysvětlena (pravidla) a následné zaslání ředitelům škol“.
- „Osobní ukázková hodina. Nebo spolupráce se studenty VŠ v rámci praxe, třeba 1 měsíc, čtvrt roku, kteří by učitelům ukázali možnosti aktivit a s dětmi miniházenou vyzkoušeli. V Ostravě jsem zažila takovou spolupráci s volejbalem a bylo to super“.
- „Dobrý výsledek české reprezentace nebo klubů na mezinárodní scéně by mohl odstartovat velký boom tak jako v každém jiném sportu. Jinak samozřejmě je to o lidech. Počínaje vedením svazu, kvalita a zaujetí trenérů něco naučit a předat mladší generaci. Pořádání turnajů na jakékoliv úrovni (od mládeže až klidně po amatéry)“.

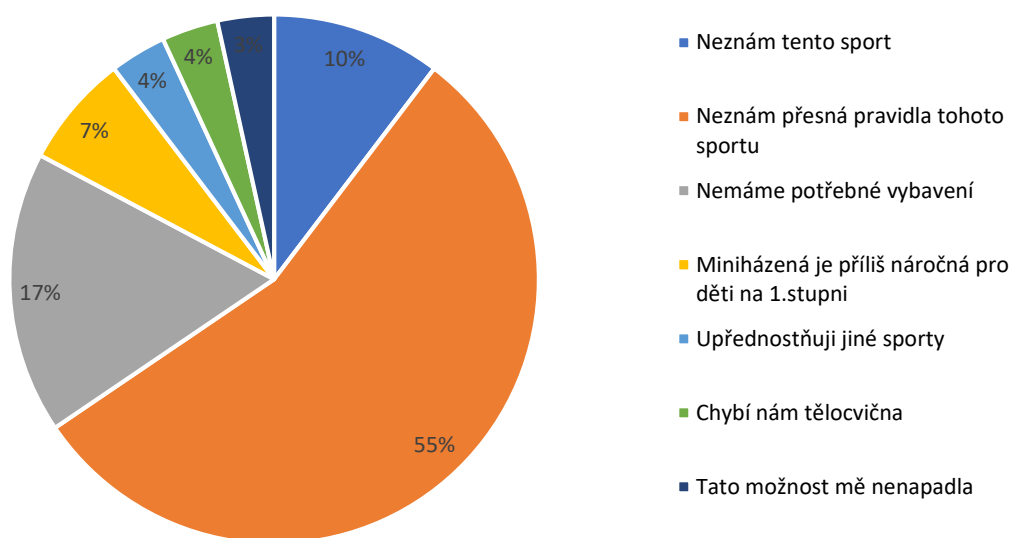
V poslední otázce jsem se dotazoval, zda-li učitelé znají seminář Těloolomouc pro učitele TV, který se uskutečňuje na Univerzitě Palackého v Olomouci. Kladně odpovědělo 10 (29%) respondentů a záporně zbylých 25 (71%).

5.2. Respondenti, kteří nevyučují miniházenou

Na tyto otázky odpovídali pouze respondenti (23), kteří miniházenou ve svých hodinách tělesné výchovy nevyučují.

Respondenti jako hlavní důvod proč miniházenou nevyučují uvedli v 55% neznalost pravidel tohoto sportu. Druhý nejčastější důvod byl nedostatek potřebného vybavení (17%). Jako další důvod respondenti uvedli neznalost tohoto sportu (10%) (Obrázek 11).

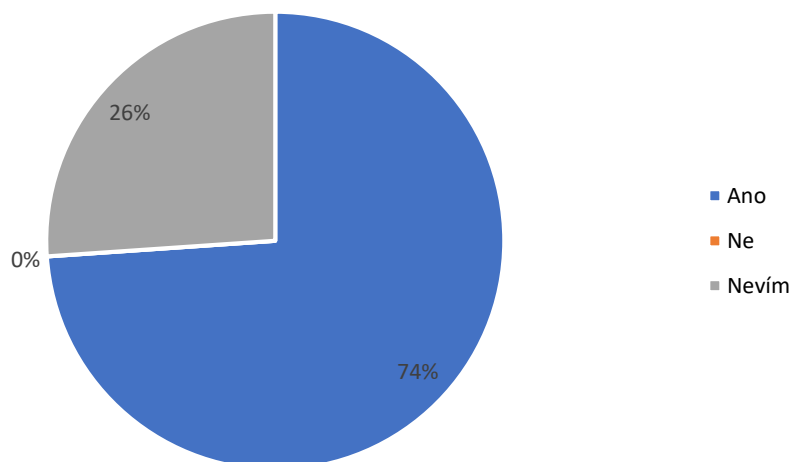

Obrázek 11. Důvod nezařazování miniházené do výuky.

Na otázku „Zařadili byste miniházenou do své výuky, kdybyste měli k dispozici metodickou brožuru k výuce miniházené?“ odpovědělo 87% respondentů kladně. Zbýlých 13% respondentů nemá zájem. Ochotu zúčastnit se vzdělávacího semináře zaměřeného na miniházenou vyjádřilo 61% respondentů.

U otázky zda-li by učitele motivovalo zařazení miniházené do výuky to, že by zdarma dostali míče a metodické brožury se negativní odpověď neobjevila ani jednou. Odpověď ano vybralo 74% respondentů a odpověď nevím zvolilo 6 (26%) respondentů (Obrázek 12).

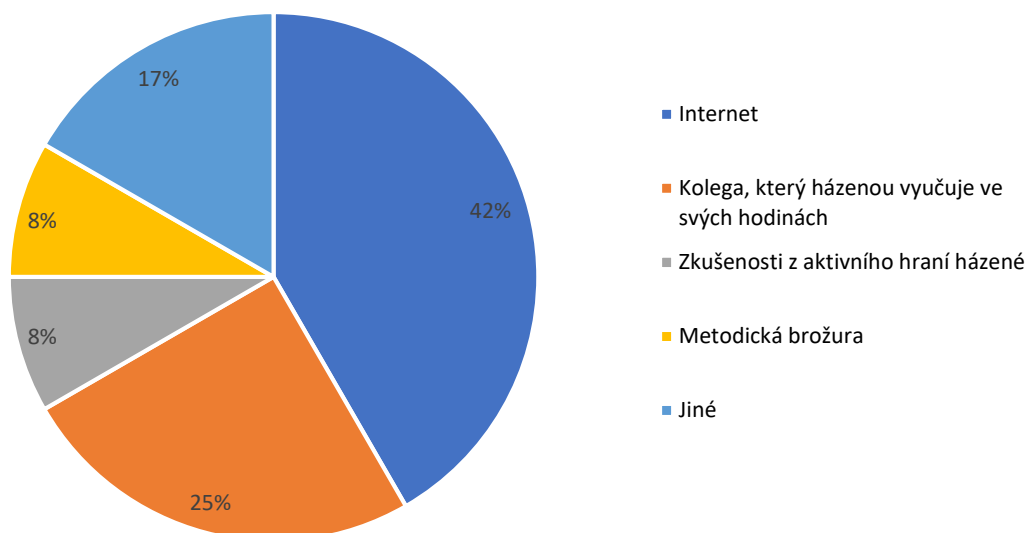

Obrázek 12. Motivace ve formě míčů a metodických brožur zdarma.

5.3. Respondenti, kteří vyučují miniházenou

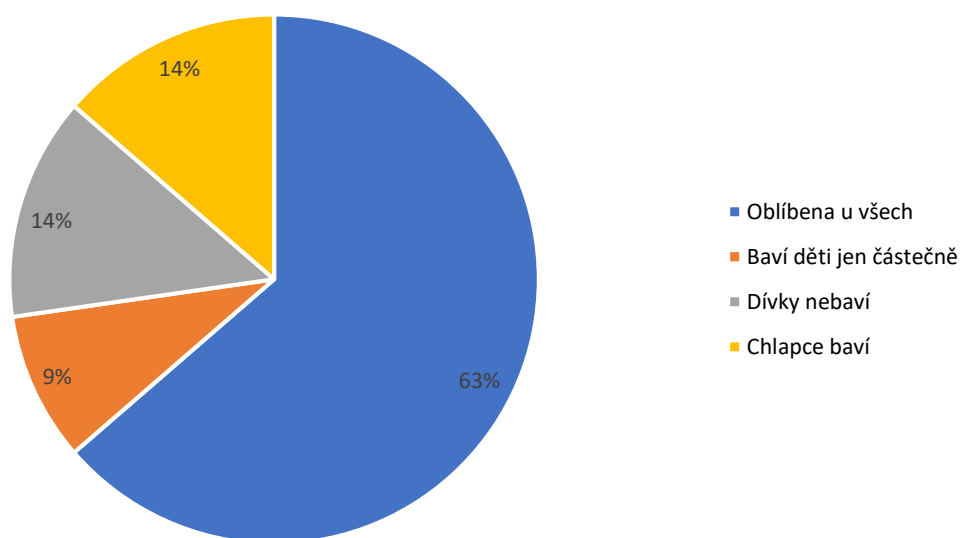
Na tyto otázky odpovídali pouze respondenti (12), kteří miniházenou ve svých hodinách tělesné výchovy vyučují.

Nejpočetnější odpovědí na otázku „Co nebo kdo učitelům k výuce miniházené pomohl“ mezi dotazovanými byl internet. Internet vybralo 42% respondentů. Odpověď „Kolega, který házenou vyučuje ve svých hodinách“ vybralo 25% respondentů. Zkušenosti z aktivního hraní házené vybral 1 (8%) respondent. Metodická brožura pomohla dle odpovědi 1 (8%) respondentovi. V otevřené odpovědi odpověděli 2 (16%) učitelé. Jeden učitel odpověděl, že k výuce miniházené mu pomohly zkušenosti ze soutěží pořádaných klubem Třinec. Druhý učitel do odpovědi napsal, že mu dopomohlo k výuce od každého něco (Obrázek 13).

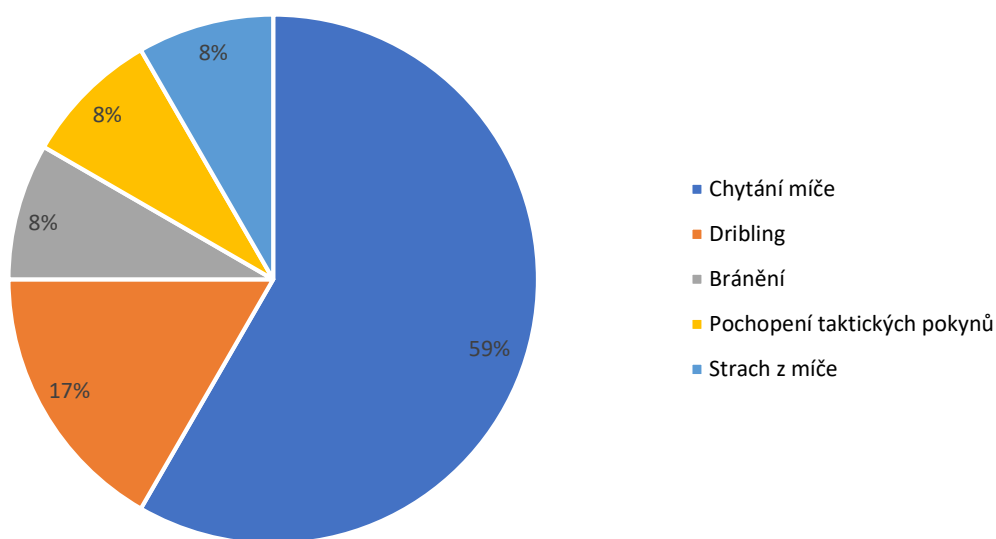
Obrázek 13. Zdroj inspirace k výuce miniházené.

Na otázku „Baví podle Vás děti miniházená?“ odpovědělo 63% respondentů, že je oblíbená u všech. 9% respondentů si myslí, že miniházená děti baví jen částečně a 14% respondentů uvedlo, že dívky miniházená nebaví a chlapce baví (Obrázek 14).

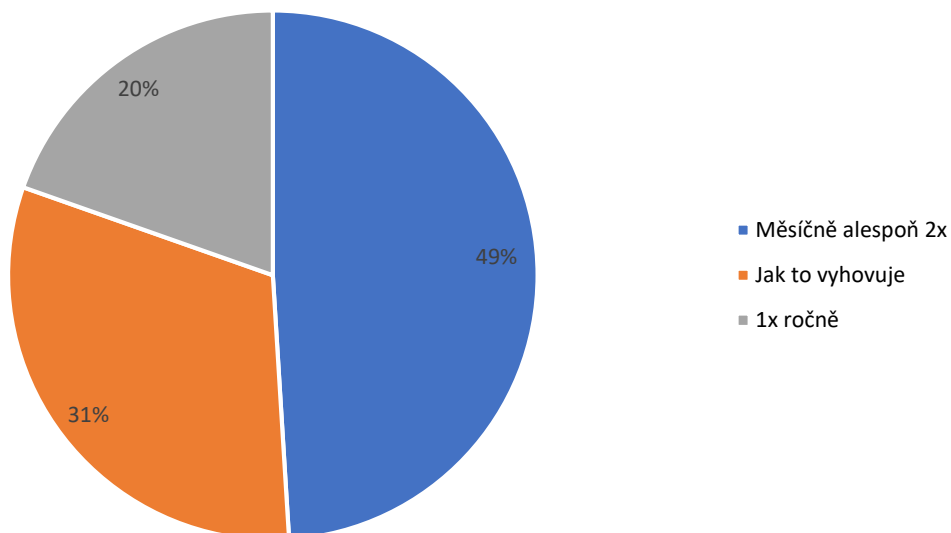
Obrázek 14. Oblíbenost miniházené u dětí.

Další otázka se věnuje dovednostem, se kterými mají děti dle učitelů největší problém. Na tuto otázku mohli respondenti odpovědět pomocí otevřené odpovědi. Nejčastější odpověď byla chytání míče, tuto odpověď napsalo 58% respondentů. Dále se vyskytovaly odpovědi, že problém dělá dětem dribling (17%), bránění (8%), pochopení taktických pokynů (8%) a strach z míče (8%) (Obrázek 15).

Obrázek 15. Dovednosti které činí dětem problémy.

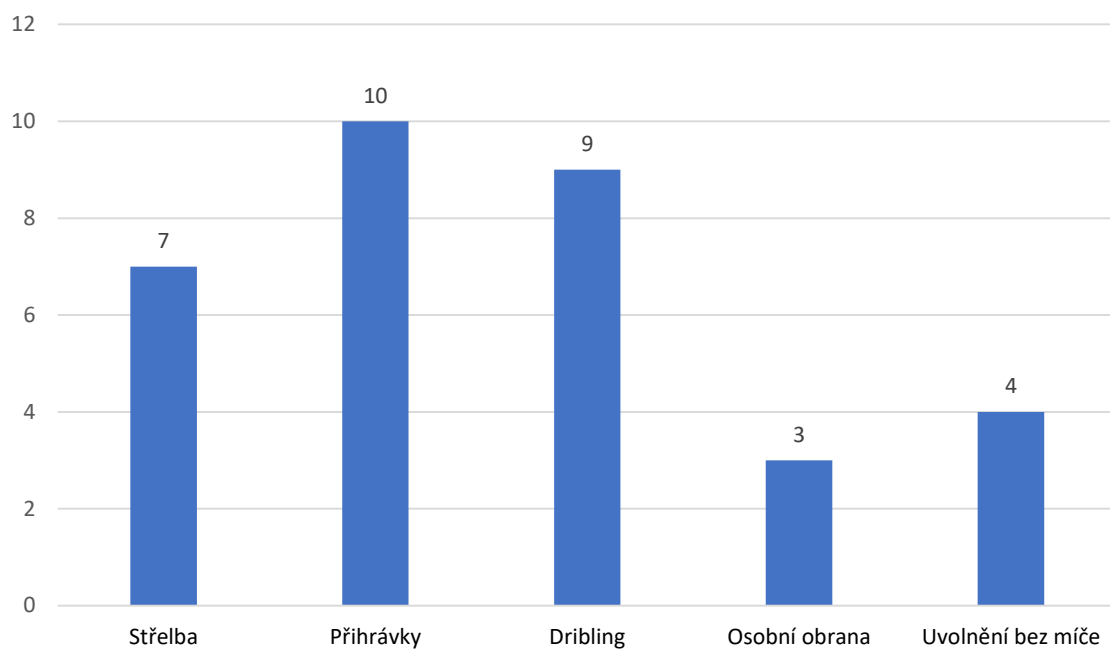
Měsíčně alespoň dvakrát zařazuje miniházenou do výuky 42% respondentů, stejný počet respondentů zařazuje miniházenou do výuky jak jim to vyhovuje. 17% respondentů zařazuje miniházenou jedenkrát ročně (Obrázek 16).

Obrázek 16. Četnost zařazení miniházené do výuky.

Do výuky zařazuje herní činnosti jednotlivce (HČJ) více než 80% (konkrétně 83%) respondentů. Zbýlých 17% respondentů se věnuje pouze hře.

Další otázka byla určena pouze pro respondenty, kteří HČJ do výuky zařazují (10). Tato otázka se dotazovala, kterým konkrétním činností se věnují. Respondenti měli možnost označit více odpovědí. Měli na výběr odpovědi střelba, přihrávky, driblink, osobní obrana, uvolnění bez míče. Osobní obraně se věnují ve výuce 3 respondenti. Všichni respondenti se věnují tréninku přihrávek. Driblink označilo 9 respondentů. Střelbu označilo 7 respondentů. Uvolnění bez míče označili 4 respondenti (Obrázek 17).

Obrázek 17. HČJ kterým se učitelé ve výuce věnují.

6 DISKUZE

Cílem této práce bylo získat a následně analyzovat data o výuce miniházené na vybraných školách v okrese Frýdek-Místek. Kromě obecných informací (věk, pohlaví, aprobace a jiné) byl cíl zjistit, kolik oslovených učitelů zařazuje miniházenou do výuky tělesné výchovy a odhalit důvody, proč miniházenou někteří učitelé do výuky nezařazují. Zjistit, které herní činnosti se učitelé nejvíce věnují při výuce a které naopak méně. Určit úroveň materiálního vybavení a prostorových podmínek k výuce miniházené.

Na základě výzkumného šetření vyplynulo, že více anket se mi vrátilo od žen než od mužů. Mužů bylo 7 (20%) zato žen bylo 28 (80%). Nejčastěji odpovídající skupina byla ve věku 40-49 let (34%). Druhá nejčastěji odpovídající skupina byla ve věku 50-59 let (26%). Nejméně odpovídajících respondentů bylo ve věkové skupině 60 a více let (9%).

Jelikož anketa cílila na učitele vyučující tělesnou výchovu na 1. stupni ZŠ, dalo se předpokládat, že větší zastoupení v aprobaci učitelů bude učitelství pro 1.stupeň. Tento předpoklad se vyplnil a aprobaci učitelství pro 1. stupeň vybralo 20 respondentů (57%). Aprobaci s tělesnou výchovou mělo 12 respondentů (34%). Zbylí 3 respondenti měli jinou aprobaci. Nejpočetnější skupiny co se týče délky praxe s výukou tělesné výchovy jsou dvě. Délku praxe 0-5 let a 26-30 let uvedlo shodně 8 respondentů (23%). Nejméně respondentů uvedlo délku praxe 11-15 let. Byli to 3 (9%) respondenti. Z celkového počtu respondentů (35) učí ve více než jedné třídě 9 respondentů (26%). Zbylých 26 učí pouze v jedné třídě tělesnou výchovu. Celkem 18 respondentů (51%) učí tělesnou výchovu ve 4. ročníku. V 5. ročníku je to 16 respondentů (46%) a ve 3. ročníku je to 14 respondentů (40%).

Miniházenou ve svých hodinách tělesné výchovy vyučuje 12 učitelů (34%) a naopak nevyučuje 23 učitelů (66%).

Druhá část ankety se věnovala pouze učitelům, kteří miniházenou nevyučují. Této části se tedy zúčastnilo 23 učitelů (66%).

V anketě respondenti uvedli, že házenou nevyučuje 16 respondentů (70%) z důvodu, že neznají přesná pravidla této hry. Respondentů, kteří nemají potřebné vybavení, bylo 5 (22%). Tři respondenti (13%) tento sport neznají. Miniházenou za příliš náročný sport pro děti na 1. stupni považují 2 respondenti (9%). Žádný z respondentů neuvedl strach ze zranění žáků. Důležitým zjištěním bylo, že 20 respondentů (87%) by miniházenou zařadili do výuky, kdyby měli k dispozici metodickou brožuru. Menší ochotu jsem ovšem vypočítal v účasti na vzdělávacím semináři zaměřeném na miniházenou, tohoto semináře by se zúčastnilo 61% respondentů. Motivace ve formě míčů a metodických brožur k výuce miniházené by

zafungovala u 17 respondentů (74%). Zbýlých 6 respondentů neví, jestli by je tyto věci motivovaly.

Další část ankety byla naopak věnována pouze respondentům, kteří miniházenou vyučují v hodinách tělesné výchovy. Této části se zúčastnilo 12 respondentů. Respondentům nejčastěji pomohl k výuce miniházené internet. Tuto odpověď uvedlo 5 respondentů (42%). Dalším 3 respondentům (25%) pomohl k výuce kolega, který do svých hodin miniházenou zařazuje. Odpovědi u otázky, co učitelům k výuce miniházené nejvíce pomohlo, se „metodické brožury Českého svazu házené“, „zkušenosti z aktivního hraní házené“, zkušenosti z pořádání soutěží v házené“ a „z každé odpovědi něco“ objevily jednou. V žádné z odpovědí k výuce nepomohla vysoká škola.

Z anketního šetření vyplývá, že miniházená baví nebo alespoň částečně baví 75% dětí. Na otázku, která zajišťovala, s čím mají děti největší problém, odpovědělo nejvíce respondentů (58%), že s chytáním míče. Dribling, přihrávka, strach z míče a pochopení taktických pokynů se objevilo vždy po jedné odpovědi.

Miniházenou do výuky zařazuje pravidelně (alespoň 2 hodiny měsíčně) 5 (42%) respondentů a stejný počet respondentů ji zařazuje nahodile v průběhu roku. Zřídka (1x ročně) miniházenou zařazují 2 respondenti (17%).

Většina respondentů (83%) zařazuje do výuky i herní činnosti jednotlivce (HČJ). Zbýlých 17% se věnuje pouze hře samotné. Mezi nejčastější HČJ patří přihrávky, dribling a střelba. Méně učitelé zařazují uvolnění bez míče a v žádném případě se neobjevila odpověď „osobní obrana“.

Všichni respondenti odpovídali i na otázky týkající se materiálního vybavení. Brány má k dispozici 24 respondentů (69%), míče má k dispozici 22 respondentů (63%), rozlišovací dresy jsou k dispozici 32 respondentům (91%), mety může použít 29 respondentů (83%) a žíněnky k dispozici má 34 respondentů (97%). K výuce miniházené má dostatečně velké prostory 94% respondentů.

Většina učitelů by přivítala možnost využít ukázkové hodiny od placeného profesionála z Českého svazu házené. Tuto možnost by přivítalo 94% respondentů.

Seminář Těloolomouc pro učitele TV, který se uskutečňuje na Univerzitě Palackého v Olomouci zná 29% respondentů.

7 ZÁVĚRY

Tato kapitola se zabývá odpověďmi na výzkumné otázky na základě údajů z anketního šetření.

Výzkumná otázka č. 1: Zařazují učitelé tělesné výchovy miniházenou do výuky? 34% respondentů (12 z 35) do výuky miniházenou zařazuje.

Výzkumná otázka č. 2: Z jakých důvodů učitelé miniházenou nevyučují? Respondenti jako hlavní důvod proč miniházenou nevyučují uvedli v 55% neznalost pravidel tohoto sportu. Druhý nejčastější důvod byl nedostatek potřebného vybavení (17%). Jako další důvod respondenti uvedli neznalost tohoto sportu (10%). 7% respondentů uvedlo, že si myslí, že miniházená je příliš náročná pro děti na 1. stupni. 4% respondentů uvedlo, že je možnost výuky miniházené ani nenapadlo a další 4% respondentů uvedlo, že před miniházenou upřednostňuje jiné sporty. Zbylé 3% respondentů uvedlo, že jim chybí tělocvična.

Výzkumná otázka č. 3: Mají školy vhodné prostory k výuce miniházené? 93% škol má k dispozici dostatečně velké prostory pro výuku miniházené.

Výzkumná otázka č. 4: Mají učitelé zájem o zhlédnutí ukázkové hodiny miniházené od profesionála z Českého svazu házené? 94% respondentů by možnost zhlédnout ukázkovou hodinu od placeného profesionála z Českého svazu házené uvítala.

- Na 4 školách (29%) je sportovní kroužek miniházené v nabídce.
- 5 škol (36%) se zúčastňuje turnajů miniházené.
- 63% respondentů vyučujících miniházenou si myslí, že miniházená baví všechny žáky.
- 83 % respondentů, kteří miniházenou do své výuky zařazují, zařazují i HČJ.
- Největší problém mají dle respondentů (59%) žáci s chytáním míče.
- Respondenty, kteří nevyučují miniházenou, by v 74% přesvědčilo k zařazení miniházené do své výuky, kdyby dostali zdarma metodické brožury a míče.

Na základě získaných dat od respondentů navrhnou bližší spolupráci mezi klubem a školou ve školách, kde by byla ochota zařadit miniházenou do výuky, kdyby dostali zdarma metodické brožury a míče. Zároveň učitelům navrhnou i účast ve školní lize miniházené. Všem osloveným školám zapojených do tohoto anketního šetření zašlu metodickou brožuru, kterou poskytuje Český svaz házené.

8 SOUHRN

Cílem práce byla analýza názorů učitelů tělesné výchovy na zařazování miniházené do výuky na 1. stupni základních škol v okrese Frýdek-Místek. K získání dat byla použita anketa. Anketa obsahovala celkem 32 otázek, ze kterých bylo vyčleněno 7 pro respondenty, jenž miniházenou do své výuky nezařazují, 6 otázek pro respondenty, jenž miniházenou do své výuky zařazují a 19 otázek společných pro všechny respondenty. Anketu vyplnilo celkem 35 učitelů ze 14 základních škol. Účast ve výzkumu byla zcela dobrovolná a anonymní. Sběr dat trval 1 měsíc.

Ankety se zúčastnilo z hlediska pohlaví 7 mužů a 28 žen. Věková skupina, která byla nejpočetnější, byli učitelé ve věku 40 let - 49 let. Následovala věková skupina 50 let - 59 let a skupina 30 let - 39 let. Nejčastějším obdobím délky praxe s výukou tělesné výchovy bylo 0 - 5 let a 26 - 30 let. Výsledky anketního šetření ukázaly, že miniházenou vyučuje ve svých hodinách tělesné výchovy 34% respondentů (12 z 35).

Výsledky ukázaly, že 42% respondentů pomohlo při výuce internet. 25% respondentů uvedlo, že jim k výuce pomohl kolega, který už miniházenou do své výuky zařazuje. Výzkum ukazuje, že 42% respondentů miniházenou do své výuky zařazuje pravidelně a to alespoň 2 hodiny měsíčně a stejný počet respondentů uvedlo, že miniházenou vyučují „jak je napadne“. Příhrávky spolu s driblingem jsou nejčastější náplní těchto hodin. Zároveň největší počet respondentů uvedlo, že velký problém dětem činí chytání míče.

Respondenti, kteří miniházenou nevyučují, uvedli nejčastější důvod, proč tak nečiní, že neznají přesná pravidla tohoto sportu. V otázce, zda-li by začali zařazovat miniházenou do výuky, kdyby měli k dispozici metodickou brožuru, odpovědělo 87% učitelů kladně.

Jako pozitivní zjištění vidím v 94% kladnou odpověď na otázku, jestli by respondenti přivítali placeného profesionála s možností zhlédnout ukázkovou hodinu miniházené.

9 SUMMARY

The aim of the work was to analyze the opinions of physical education teachers on the included mini-throwing in teaching at the 1st level of primary schools in the district of Frýdek-Místek. A survey was used to obtain data. The survey contained 32 questions, of which 7 were for teachers who do not include mini-handball in their teaching, 6 questions were for teachers who include mini-handball in their teaching and 19 questions were common to all respondents. A total of 36 schools in the Frýdek-Místek district were addressed. 35 teachers from 14 schools took part in the research survey. Participation in the research was completely voluntary and anonymous. Data collection took 2 weeks.

7 men and 28 women participated in the survey in terms of gender. The age group that was the most numerous were teachers aged 40 years - 49 years. This was followed by the age group 50 years - 59 years and the group 30 years - 39 years. The most common period of practice with physical education was 0-5 years and 26-30 years. The results of the survey showed that 34% of respondents (12 out of 35) teach mini-handball in their physical education classes.

The results showed that 42% of respondents helped teach the Internet. 25% of respondents stated that they were helped to teach by a colleague who already includes mini-handball in his teaching. Research shows that 42% of respondents regularly include mini-handball in their teaching for at least 2 hours a month, and the same number of respondents say that they teach mini-handball "as they see fit". Passes along with dribble are the most common content of these classes. At the same time, the largest number of respondents stated that catching the ball is the biggest problem for children.

Respondents who do not teach mini-handball gave the most common reason why they did not do so because they did not know the exact rules of the sport. When asked if they would start including mini-handball in their teaching if they had a methodological brochure, 87% of teachers answered in the affirmative.

As a positive finding, I see in 94% a positive answer to the question whether the respondents would welcome a paid professional with the opportunity to watch a demonstration lesson of mini-handball.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

Anonymus (2007). *Minihandball*. Retrieved 26. 6. 2021 from the Worl Wide Web:

<http://activities.eurohandball.com/hb4all/minihandball.html>.

Boudon, R., Besnard, P., Cherkaoui, M., & Lécuyer, B-P. (2004). *Sociologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Čačka, O. (1994). *Psychologie dítěte*. Tišnov: Sursum

Černý, T. (2007). *Miniházená ve škole*. Praha: Český svaz házené

Dimkova, R., & Sequeira, P. (2017). *Selection of modern methods and educational principles in minihandbal*.

Dovalil, J. (1992). *Sportovní trénink : lexikon základních pojmů*. Praha: Karolinum

Dovalil, J. (2002). *Výkon a trénink ve sportu*. Praha: Olympia.

Dvořáková, H., & Engelthalerová, Z. (2017). *Tělesná výchova na 1. stupni základní školy*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum

Fialová, L. (2010). *Aktuální témata didaktiky: Školní tělesná výchova*. Praha: Karolinum.

Fialová, L., & Rychtecký, A. (2000). *Didaktika školní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum.

Gavora, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido.

Hošková, B., & Matoušová, M. (2007). *Kapitoly z didaktiky zdravotní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum.

Hrabinec, J. (2017). *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.

Hučínová, L. (2005). *Klíčové kompetence v RVP ZV*. Retrieved 20. 3. 2021 from the World Wide Web: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/335/klicove-kompetence-v-rvp-zv.html/>

Jansa, P., Dovalil, J., et al. (2007). *Sportovní příprava*. Příbram: Q-art.

Klimtová, H. (2005). *Didaktika tělesné výchovy pro učitele primárního vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita.

- Kouba, V. (1995). *Motorika dítěte*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita, Pedagogická fakulta.
- Langmeier, J., & Krejčířová, D. (1998). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada,
- Mendrek, T., & Bernaciková, M. (2007). *Badminton: úderová technika, pohyb po kurtu, taktika hry*. 2., upr. vyd. Praha: Grada
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2021). *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Retrieved 24. 3. 2021 from the World Wide Web: <http://www.nuv.cz/file/4983/>
- Mužik, V., & Krejčí, M. (1997). *Tělesná výchova a zdraví: zdravotně orientované pojetí tělesné výchovy pro 1. stupeň ZŠ*. Olomouc: Hanex.
- Nykodým, J. (2006). *Teorie a didaktika sportovních her*. Brno: FSpS MU
- Parasuraman, A., Grewal, D., & Krishnan, R. (2007). *Marketing research*. (2nd ed.) Boston: Houghton Mifflin Co.
- Perič, T. (2012). *Sportovní příprava dětí* (Nové, aktualizované vydání). Grada Publishing
- Perič, T. (2008). *Sportovní příprava dětí*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada,
- Petrusek, M., Maříková, H., & Vodáková, A. (1996) *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum
- Průcha, J. (2014). *Andragogický výzkum*. Grada Publishing.
- Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Grada Publishing.
- Riegerová, J., Přidalová, M., & Ulbrichová, M. (2006). *Aplikace fyzické antropologie v tělesné výchově a sportu*. Olomouc: Hanex.
- Rychtecký, A., & Fialová, L. (2002). *Didaktika školní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum.
- Rychtecký, A., & Fialová, L. (1998). *Didaktika školní tělesné výchovy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum.
- Skutil, M. (2011). *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Portál.
- Sociologická encyklopedie. (2020). *Metody sociologické*. Retrieved 25. 3. 2021 from the World Wide Web: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Metody_sociologick%C3%A9

Surynek, A., Komárková, R., & Kašparová, E. (2001). *Základy Sociologického Výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Management Press

Špaňhelová, I. (2008). *Průvodce dětským světem*. Praha: Grada.

Tůma, M., & Tkadlec, J. (2002). *Házená*. Praha: Grada

Vágnerová, M. (2000). *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál.

Vašíčková, J. (2016). *Pohybová gramotnost v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Vilímová, V. (2002). *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Paido.

Vilímová, V. (2009). *Didaktika tělesné výchovy* (Vyd. 2., přeprac., (1. vyd. v MU). Masarykova univerzita

11 PŘÍLOHY

Příloha 1. Anketa

Výuka miniházené na 1.stupni ZŠ

Dobrý den,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění krátké anonymní ankety k mé diplomové práci, která zabere cca.5 minut Vašeho času.

Jmenuji se Martin Pomichálek a jsem studentem Fakulty tělesné kultury v Olomouci a učitel na ZŠ ve Frýdku-Místku. V mé diplomové práci se věnuji tématu- Miniházená a její výuka na 1.stupni ZŠ.

Tato anketa je směřována na učitele, kteří učí tělesnou výchovu ve 3.-5. ročníku v okrese Frýdek-Místek.

Předem děkuji za Váš čas.

S pozdravem a přáním pevného zdraví

Bc. Martin Pomichálek

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk?

- 29 let a méně
- 30 let - 39 let
- 40 let - 49 let
- 50 let - 59 let
- 60 let a více

3. Jaká je délka Vaší praxe s výukou TV?

- 0 - 5 let

- 6 - 10 let
- 11 - 15 let
- 16 - 20 let
- 21 - 25 let
- 26 - 30 let
- 31 a více let

4. Základní škola, na které působíte?

.....

5. Jaká je Vaše aprobace?

- Učitelství pro 1. stupeň ZŠ
- Tělesná výchova
- Jiná:

6. Vysoká škola, kterou jste absolvoval, případně stále navštěvujete?

- Ostravská univerzita
- Univerzita Palackého v Olomouci
- Masarykova univerzita
- Univerzita Karlova
- Univerzita Hradec Králové
- Jiná:

7. V jakém ročníku vyučujete TV?

- 3. ročník
- 4. ročník
- 5. ročník

8. Věnujete se pravidelně sportu ve volném čase?

- Ano
- Ne

9. Setkal/a jste se při studiu na VŠ s miniházenou?

- Ano

- Ne

10. Byl/a jste aktivním hráčem házené?

- Ano
- Ne

11. Vyučujete miniházenou v TV?

- Ano
- Ne

Nevyučujete miniházenou v TV - název kapitoly

12. Miniházenou nevyučujete protože: (výběr z více možností)

- Neznám tento sport
- Neznám přesná pravidla
- Mám strach ze zranění žáků
- Nemám potřebné vybavení
- Myslím si, že je tento sport příliš náročný pro děti na 1.stupni
- Jiná:

13. Kdybyste měl/a metodickou brožuru k výuce miniházené, zařadil/a byste miniházenou do výuky?

- Ano
- Ne

14. Absolvoval/a byste vzdělávací seminář zaměřený na miniházenou?

- Ano
- Ne

15. Přivítal/a byste, kdyby k vám do školy dorazil placený profesionál z českého svazu házené a ukázal Vám ukázkovou hodinu zaměřenou na miniházenou?

- Ano
- Ne

16. Proč nezařazujete výuku miniházené s jejími dovednostmi (střelba, přihrávky, dribling) do výuky? (výběr z více možností)

- Bojím se zranění dětí
- Neznám pravidla
- Nemám informace o miniházené
- Děti to nebaví
- Jeho pro děti těžké
- Nemám vybavení
- Jiná:

17. Motivovalo by Vás zařazení miniházené do výuky TV, kdybyste dostal/a zdarma míče a metodický materiál?

- Ano
- Ne
- Nevím

18. Znáte seminář Těloolomouc pro učitele TV, který se uskutečňuje na Univerzitě Palackého v Olomouci?

- Ano
- Ne

Vyučujete miniházenou v TV - název kapitoly

19. Při výuce miniházené Vám nejvíce pomohl?

- Metodické brožury Českého svazu házené
- Internet
- Vysoká škola
- Zkušenosti z aktivního hraní házené
- Kolega, který házenou vyučuje ve svých hodinách

20. Baví podlé Vás děti miniházená? (výběr z více možností)

- Holky ANO
- Holky NE
- Kluci ANO

- Kluci NE
- Baví všechny
- Částečně baví všechny
- Nebaví nikoho

21. S čím mají děti v miniházené největší problém?

.....

22. Jak často zařazujete výuku miniházené?

- Zřídka (1x ročně)
- Blokově 1 měsíc
- Blokově 2 celé měsíce
- Pravidelně- měsíčně alespoň 2 hodiny
- Jak mě napadne

23. Věnujete se i herním činnostem jednotlivce (HČJ) nebo pouze hře samotné?

- Věnuji se HČJ
- Věnuji se pouze hře

24. Pokud se věnujete HČJ, tak které z těchto HČJ se věnujete? (výběr z více možností)

- Příhrávky
- Střelba
- Dribling
- Osobní obrana
- Uvolnění bez míče
- Vše

Materiální vybavení a propagace - název kapitoly

25. Jaké vybavení k výuce miniházené máte k dispozici

- Brány ANO/NE
- Míče ANO/NE
- Rozlišovací dresy ANO/NE
- Mety ANO/NE

- Žíněny ANO/NE

26. Máte dostatečně velké prostory k výuce miniházené?

- Ano
- Ne

27. Je na Vaší škole kroužek miniházené?

- Ano
- Ne
- Nevím

28. Zúčastňuje se Vaše škola turnajů v miniházené?

- Ano
- Ne
- Nevím

29. Proč si myslíte že se na jiných školách házená nevyučuje?

- Bojí se zranění dětí
- Neznají pravidla miniházené
- Nemají informace o miniházené
- Děti to nebaví
- Je to pro děti těžké
- Nemají na miniházenou vybavení
- Jiná:

30. Přivítal/a byste, kdyby k Vám do školy dorazil placený profesionál z Českého svazu házené a ukázal Vám ukázkovou hodinu zaměřenou na miniházenou?

- Ano
- Ne

31. Znáte seminář Těloolomouc pro učitele TV, který se uskutečňuje na Univerzitě Palackého v Olomouci?

- Ano
- Ne

32. Co by se podle Vás mohlo udělat pro větší propagaci miniházené?

.....

Děkuji za Vaše odpovědi a čas.